

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/21-09/37

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 4. svibnja 2021.

Hs**NP*021-12/21-09/37*65-21-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 15. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 124/11 i 16/12), dostavio Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, aktom od 30. travnja 2021. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA HRVATE
IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 001-01/21-01/13
URBROJ: 537-05-21-01

Zagreb, 30. travnja 2021.

Hs**NP*021-12/21-09/37*537-21-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
SRPSTVO HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Priloga	04 -05- 2021	Org. jed.	
Klasifikacija	021-12/21-09/37	05	
Broj predmeta	537-21-01	Pril.	Vrl.
		1	00

HRVATSKI SABOR
n/r g. **Gordanu Jandrokoviću,**
predsjedniku
Trg sv. Marka 6, 10 000 Zagreb

PREDMET: Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu, s prilogima Izvješću
- *dostavlja se*

Poštovani predsjedniče Hrvatskoga sabora,

sukladno članku 15. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 124/11 i 16/12), u prilogu dostavljamo Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu, s prilogima Izvješću.

S poštovanjem,

Prilozi:
- svez

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

o provedbi Strategije i Zakona o odnosima
Republike Hrvatske s Hrvatima izvan
Republike Hrvatske
za 2020.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Sadržaj

1. PREDGOVOR DRŽAVNOG TAJNIKA SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE	1
2. DJELATNOST I ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE.....	3
3. VIZIJA, MISIJA I CILJEVI.....	5
4. IZVJEŠĆE O RADU SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE PO PROGRAMIMA	6
4.1. Program potpore Hrvatima u Bosni i Hercegovini.....	6
4.2. Program potpore hrvatskoj nacionalnoj manjini u 12 europskih država	9
4.3. Program potpore hrvatskim zajednicama u iseljeništvu	10
4.4. Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske.....	11
4.5. Program stipendiranja studenata pripadnika hrvatskog naroda.....	12
4.6. Program učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za Hrvate izvan Republike Hrvatske.....	12
5. GOSPODARSKA SURADNJA.....	14
6. SAVJET VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE.....	16
7. OSTALE ISTAKNUTE AKTIVNOSTI.....	17
7.1. Hrvati u Bosni i Hercegovini.....	17
7.2. Hrvatska nacionalna manjina	18
7.3. Hrvati u iseljeništvu.....	22
7.4. Ured dobrodošlice	23
7.5. Informiranje Hrvata izvan Republike Hrvatske	25
8. FINANCIJSKI POKAZATELJI	29
9. INICIJATIVE I ISKORACI	30
10. PRILOZI IZVJEŠĆU	32

1. Predgovor državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

I u 2020. godini, jednoj od najizazovnijih poslijeratnih godina u samostalnoj i suverenoj Hrvatskoj, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Središnji državni ured), kao središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske uspješno je djelovao i proveo strateške ciljeve Republike Hrvatske, zacrtane u Zakonu i Strategiji o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Globalna pandemija koronavirusa i njezini negativni utjecaji na uobičajeni život svih nas te razorne posljedice potresa koji su pogodili Zagreb i Sisačko moslavačku županiju, kao prirodne i nepredviđene pojave koje su uzrokovale ogromnu materijalnu štetu, osvijestili su nas o univerzalnim vrijednostima zajedništva i važnosti strateških ciljeva kojima težimo u odnosu s Hrvatima izvan Republike Hrvatske s krajnjom svrhom očuvanja identiteta, razvoja i prosperiteta svih Hrvata.

Nesebična solidarnost zajednica Hrvata izvan Republike Hrvatske prema Domovini i potresom pogođenim područjima u Republici Hrvatskoj jasno ukazuje na jednu pripadnost hrvatskim korijenima.

Upravo i stoga, Središnji državni ured je i tijekom cijele 2020. godine, unatoč svim negativnim okolnostima i posljedicama pandemije i potresa, nastavio jačati veze Republike Hrvatske s raseljenom Hrvatskom te štiti interese i zalagati se za poboljšanje statusa i položaj Hrvata izvan Republike Hrvatske, bez obzira gdje se oni u svijetu nalazili.

Vodeći računa o prioritetima naših politika, na području jačanja položaja Hrvata Bosne i Hercegovine, unaprijeđenju njihova položaja i kvalitete života, u 2020. godini realizirane su gotovo sve planirane aktivnosti. Provedbom Programa potpore Hrvatima u Bosni i Hercegovini i drugim Programima Ureda, obuhvaćeni su svi strateški ciljevi koji doprinose dobrobiti hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Sveobuhvatnim programskim i projektnim aktivnostima, koje se planiraju u dogovoru i suradnji s predstavnicima svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, ali i koordinacijom između državnih tijela u Republici Hrvatskoj, jasno ukazujemo na značaj koji ova vlada pridaje Hrvatima u Bosni i Hercegovini, osiguravanju uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji, ali i stvaranju platforme za razvoj i prosperitet svih građana Bosne i Hercegovine.

Zaštita prava i interesa te unaprijeđenje položaja i statusa hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država visoko je na ljestvici prioriteta naših politika i aktivnosti. Tijekom 2020. godine, kroz brojne aktivnosti, nastavili smo pružati stručnu, materijalnu i političku potporu institucijama i pripadnicima hrvatske nacionalne manjine u ostvarivanju i jačanju njihovih manjinskih prava te očuvanju hrvatskoga identiteta, jezika, kulture, obrazovanja, znanosti i drugih područja važnih za njihovu stabilnost i opstojnost. Kontinuitet usmjerenosti općim javnim potrebama pripadnika hrvatske nacionalne manjine ogleda se i u činjenici da su sredstva namijenjena njihovim programima i projektima udvostručena u posljednjih nekoliko godina, a nastavak financiranja i povećanje sredstava za strateške projekte hrvatske nacionalne manjine

u inozemstvu dodatno će osnažiti organizacije i zajednice hrvatske nacionalne manjine sa svrhom njihove stabilnosti, razvoja i promicanja interesa Hrvata u tim državama.

Čvrsta povezanost Hrvata izvan Republike Hrvatske s matičnom Domovinom posebno je dokazana tijekom 2020. godine u njihovoj nesebičnoj pomoći svima u Hrvatskoj koji su pogođeni posljedicama potresa. Temeljni oslonac u jačanju suradnje i povezanosti te izgradnji zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske jesu i aktivnosti koje provodimo u suradnji i partnerstvu s našim zajednicama u iseljenuštvu. Zajedno s Diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske i zajednicama u iseljenuštvu, i tijekom 2020. godine nastavili smo provoditi Program potpore hrvatskim iseljeničkim zajednicama putem kojeg smo sufinancirali brojne projekte iz dvadesetak država svijeta, nastojeći odgovoriti na potrebe hrvatskih iseljenika. Nastavkom unaprjeđenja normativnog okvira nastojimo stvoriti preduvjete za još čvršće međusobno povezivanje i olakšanje povratka i integracije svih onih iseljenika koji se požele vratiti u Republiku Hrvatsku. Projektima posebnih upisnih kvota i učenja hrvatskog jezika nastavili smo ispunjavati uvjete za primarni cilj očuvanja hrvatskog identiteta i osnaživanje osjećaja nacionalne pripadnosti, kao i svijesti o globalnoj hrvatskoj obitelji.

U smjeru ispunjavanja zakonskih i strateških ciljeva poticanja povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Republiku Hrvatsku, uspješno je nastavljen Program učenja hrvatskog jezika, putem kojeg je, unatoč pandemiji, odobren povećani broj stipendija, dok se na otvorenim platformama za on line učenje hrvatskog jezika, do konca 2020. godine upisalo više od 8.000 korisnika. Pored aktivnog pristupa u rješavanju statusnih pitanja povratnika i useljenika, mogućnosti njihova zapošljavanja i usavršavanja putem poticajnih mjera, naš Ured dobrodošlice sustavnim pristupom i sve uspješnijom međuresornom suradnjom nastavlja ostvarivati poticajno okruženje za povratak i integraciju svih generacija hrvatskih iseljenika. Posebnim projektima usmjerenim na mlade, promoviramo učenje hrvatskog jezika, dolazak i školovanje u Republici Hrvatskoj.

Iako uz puno izazova, neplaniranih i nepredviđenih okolnosti, uz sve negativne posljedice, Središnji državni ured uspješno je proveo najveći dio planiranih aktivnosti i mjera usmjerenih ispunjavanju i ostvarivanju ciljeva važnih za unaprjeđenje i razvoj odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Ustavna odrednica o zaštiti prava i interesa hrvatskih državljana u inozemstvu i promicanju veza Republike Hrvatske sa svim Hrvatima izvan Republike Hrvatske te očuvanje i razvoj identiteta i prosperiteta svih Hrvata, ostaju naš trajni cilj i misija.

Zvonko Milas

30. ožujka 2021.

2. Djelatnost i organizacijska struktura Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured kao središnje tijelo državne uprave nadležno za odnose s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, kontinuirano osmišljava, provodi, prati i podupire različite programe i projekte te poduzima brojne aktivnosti kojima se potiče jačanje suradnje, uspostavljanje, njegovanje i promicanje dobrih i partnerskih odnosa s ciljem očuvanja i razvijanja hrvatskog identiteta i povezanosti s domovinom Hrvatskom, kako Hrvata u Bosni i Hercegovini, tako i hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država i hrvatskoga iseljeničtva.

Skrb za Hrvate izvan Republike Hrvatske sastavni je dio unutarnje i vanjske politike Republike Hrvatske, a njezin strateški cilj je očuvanje, jačanje i razvoj hrvatskog zajedništva te gospodarski i opći napredak, kako Hrvata u domovini, tako i Hrvata koji žive u drugim državama.

Djelokrug Središnjeg državnog ureda definiran je člankom 13. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne Novine 124/2011, 16/2012, dalje u tekstu: Zakon), a između ostalog obuhvaća: brigu za zaštitu prava i interesa te očuvanje i jačanje identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske; uspostavljanje, održavanje i promicanje veza te jačanje suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, stvaranje uvjeta za povratak iseljenika/dijasporu u Republiku Hrvatsku i njihovo uključivanje u gospodarski i društveni život te nadzor i koordinaciju navedenih aktivnosti između nadležnih ministarstava, drugih tijela državne uprave i ostalih nositelja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured se, tijekom svog rada, razvio u državnu instituciju od izuzetnog značaja za stvaranje kvalitetnog i sveobuhvatnog odnosa između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske, prepoznatu kao pouzdanog partnera Hrvatima izvan domovine glede širokog raspona tema bitnih za unaprjeđenje međusobnih odnosa ali i problematike koja je važna za poboljšanje njihova položaja i statusa u zemljama u kojima žive.

Unutarnje ustrojstvo Središnjeg državnog ureda uređeno je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 97/2020).

U Središnjem državnom uredu ustrojene su sljedeće ustrojstvene jedinice:

1. Kabinet državnog tajnika
2. Sektor za provedbu i nadzor programa i projekata Hrvata izvan Republike Hrvatske
3. Sektor za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske
4. Ured dobrodošlice
5. Glavno tajništvo

Sistematizacijom radnih mjesta u Središnjem državnom uredu predviđeno je 57 radnih mjesta. Zaključno s 31.12.2020. godine bilo je stvarno 47 zaposlenih.

U 2020. godini u državnu službu u Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske temeljem javnog natječaja objavljenog u Narodnim novinama broj 98/2019 od 16. listopada 2019. godine primljeno je 5 osoba, a temeljem javnog natječaja objavljenog u Narodnim novinama, broj 125/2019 od 20. prosinca 2019., primljena je 1 osoba. Temeljem Sporazuma o trajnom premještanju, u Središnji državni ured prešla je jedna državna službenica iz Hrvatskog povijesnog muzeja s danom 16. ožujka 2020. godine. U 2020. godini radni odnos u Središnjem državnom uredu prestao je za 3 službenika.

U 2020. godini nije donesen Plan prijma u državnu službu u tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2020. godinu.

U potresu koji je 22.ožujka 2020. godine pogodio Grad Zagreb, zgrada u kojoj je Središnji državni ured obavljao svoju djelatnost na Trgu hrvatskih velikana 6 pretrpjela je znatna oštećenja te je prilikom pregleda statičara označena neuporabljivom. Središnji državni ured je najprije od Ministarstva državne imovine (pravni prednik Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine) dobio na korištenje poslovni prostor na adresi Palmotićeve 24, što je omogućilo nastavak redovne djelatnosti u najužem opsegu s obzirom da je u to vrijeme proglašeno i prvo zatvaranje zbog sprječavanja širenja zaraze uzrokovane virusom SARS-CoV-2. Dodijeljeni poslovni prostor znatno je manji od potrebnog s obzirom na broj zaposlenih te djelatnost i opseg poslova. Zbog navedenih razloga, temeljem zahtjeva Središnjeg državnog ureda za dodjelu na uporabu poslovnog prostora u Zagrebu na duže vrijeme, odnosno do obnove poslovnih prostora na adresi Trg hrvatskih velikana 6, Ministarstvo državne imovine donijelo je dana 15. lipnja 2020. godine Odluku o privremenoj uporabi nekretnine na adresi Pantovčak 258 radi obavljanja djelatnosti. Na adresi Palmotićeve 24 i dalje djeluje ustrojstvena jedinica Ured dobrodošlice.

Središnji državni ured je, radi postupka obnove, 2. listopada 2020. godine izvršio primopredaju poslovnih prostora u nekretnini na adresi Trg hrvatskih velikana 6, sve dok isti ne budu pogodni za obavljanje djelatnosti.

I u 2020. godini koja je bila obilježena negativnim okolnostima uslijed situacije prouzročene pandemijom virusa SARS-CoV-2 te potresom, Središnji državni ured nastojao je i uspio osigurati potrebna sredstva koja su omogućila provedbu planiranih aktivnosti i programa. Središnji državni ured raspolagao je s financijskim sredstvima u iznosu od 77.566.299,74 kuna od čega:

- 61.377.000,00 kuna iz Općih prihoda i primitaka (izvor 11);
- 8.017.591,11 kuna ostvarenih sredstava iz Prihoda od igara na sreću (izvor 41);
- 8.150,268,48 kuna neutrošenih prihoda iz prethodne godine (izvor 41);
- 21.440,15 kuna namjenskih sredstava iz izvora 43.

3. Vizija, misija i ciljevi

Vizija:

Moderan, proaktivan i inovativan Središnji državni ured na usluzi svim Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Misija:

Zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske te skrb za očuvanje i jačanje njihovog identiteta i prosperiteta; rad na uspostavljanju, održavanju i promicanju veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske; rad na jačanju suradnje, a posebno gospodarske suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske te obavljanje poslova koji se odnose na stvaranje uvjeta za povratak iseljenika/dijaspore u Republiku Hrvatsku i njihovo uključivanje u gospodarski i društveni život u Republici Hrvatskoj.

Ciljevi:

Zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske te jačanje njihovih zajednica;

Razvijanje suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i

Poticanje povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Republiku Hrvatsku.

4. Izvješće o radu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske po programima

- 1. PROGRAM POTPORE HRVATIMA U BOSNI I HERCEGOVINI**
- 2. PROGRAM FINANCIRANJA POSEBNIH POTREBA I PROJEKATA OD INTERESA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE**
- 3. PROGRAM POTPORE HRVATSKOJ NACIONALNOJ MANJINI U 12 EUROPSKIH DRŽAVA**
- 4. PROGRAM POTPORE HRVATSKIM ZAJEDNICAMA U ISELJENIŠTVU**
- 5. PROGRAM STIPENDIRANJA STUDENATA PRIPADNIKA HRVATSKOG NARODA**
- 6. PROGRAM UČENJA HRVATSKOG JEZIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

4.1. PROGRAM POTPORE HRVATIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Povezivanje s Hrvatima u Bosni i Hercegovini, potpora njihovu povratku i ostanku te očuvanje njihove jednakopravnosti strateški je interes Republike Hrvatske. Jedan od načina ostvarenja tog cilja je i financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata koji su od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini.

I u 2020. godini, Vlada Republike Hrvatske nastavila je podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje kvalitete života Hrvata u Bosni i Hercegovini. Tako je u 2020. godini osigurano 24.500.000,00 kuna od čega 3.000.000,00 kuna za suzbijanje epidemije bolesti COVID-19 u Bosni i Hercegovini, a 21.500.000,00 kuna za programe i projekte temeljem Javnog natječaja za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. Time se jasno pokazuje značaj koji ova vlada pridaje Hrvatima u Bosni i Hercegovini, osiguravanju uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji, ali i stvaranju platforme za razvoj i prosperitet.

Javni natječaj za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu Središnji državni ured raspisao je 1. lipnja 2020. godine.

Vlada Republike Hrvatske je na 10. sjednici održanoj 17. rujna 2020. godine donijela Odluku o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu kojom je dodijeljen iznos od 21.500.000,00 kuna.

Financijska sredstva raspodijeljena su za 102 programa i projekta i to:

- 36 programa i projekata iz područja kulture – 5.770.000,00 kuna
- 27 programa i projekata iz područja obrazovanja i znanosti - 6.455.000,00 kuna
- 9 programa i projekata iz područja zdravstva – 3.845.000,00 kuna
- 30 programa i projekata iz ostalih područja – 5.430.000,00 kuna

OBRAZOVANJE I ZNANOST Obrazovanje, kao temelj prosperitetne budućnosti jednog naroda, jedno je od najvažnijih područja koje se kontinuirano i sustavno podupire. Gradnjom novih, kao i uređenjem te dodatnim opremanjem postojećih škola, učeničkih i studentskih domova i sportskih dvorana, osiguravaju se mladima primjereni uvjeti za učenje i studiranje u sredini u kojoj žive čime ih se potiče i motivira za ostanak u svojoj zemlji. Zato su u području obrazovanja i znanosti dane potpore za izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje škola u Žepču, Posušju, Tomislavgradu, Glamoču, Mostaru, Širokom Brijegu, Livnu, kao i potpora radu Opće gimnazije u Banja Luci.

Isto tako, dodijeljena su sredstava za izgradnju školske sportske dvorane u Čitluku, Pologu, Kupresu. Uz to, financirana je izgradnja i uređenje studentskih i učeničkih domova u Sarajevu, Mostaru te izgradnja i adaptacija dječjih vrtića u Orašju i Rakitnom.

Nadalje, financirani su i projekti rekonstrukcije glazbene škole u Širokom Brijegu i multimedijalna školska dvorana u Uskoplju.

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB Dostupna i primjerena zdravstvena i socijalna skrb jedan je od temeljnih uvjeta za održiv ostanak i povratak Hrvata u Bosni i Hercegovini. Financirani projekti i programi odnose se na izgradnju, rekonstrukciju, opremanje i proširenje bolničkih kapaciteta, kapaciteta domova zdravlja i specijaliziranih medicinskih ustanova u Novoj Bili, Neumu, Kiseljaku, Orašju, Širokom Brijegu i Usori.

Nastojeći odgovoriti na potrebe najranjivijih skupina društva, dana su novčana sredstva i za dogradnju, opremanje i uređenje domova i drugih ustanova za starije, nemoćne i socijalno ugrožene osobe te djecu s poteškoćama u razvoju u Potocima – Bijelom Polju, Kiseljaku i Grudama.

KULTURA Kulturu kao značajnu odrednicu nacionalnog identiteta može se očuvati samo neprekidnom i odgovarajućom skrbi za kulturna dobra od nacionalnog interesa, njegovanjem tradicionalnih manifestacija i vrijednosti koje ta kultura baštini te uvažavanjem svih povijesnih, vjerskih i civilizacijskih činjenica koje se odnose na kulturu onog dijela hrvatskog naroda koji prebiva na području Bosne i Hercegovine.

Dane su i potpore za izgradnju, uređenje i opremanje muzeja, galerija, kulturnih centara za mlade, knjižnica i samostana u Mostaru, Gučoj Gori, Jajcu, Bijeljini, Drinovcima, Humcu, Novom Travniku, Stocu, Tuzli, Kreševu, Plehanu, Tramošnici, Bosanskom Grahovu, Tolisi i Podmilačju, kino dvorane Hrvatskog doma u Bugojnu nabava kombija za Gradsko kazalište mladih u Vitezu; za ediciju Hrvatske književnosti u BiH u 100 knjiga te za uređenje partera na memorijalnom centru Groblje Mira na Bilima.

Isto tako, nastavljena je potpora tradicionalnim manifestacijama poput: „Dani hrvatskog filma Ivo Gregurević“ u Orašju, „Mostarsko proljeće“ u Mostaru, Dani srednjovjekovlja u Jajcu, „Kultura bez granica“, Susret mladih Šuičana 2021.

Respektirajući značaj informiranja na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini, dana su i novčana sredstva za radio postaje u Livnu, Mostaru, Odžaku, Usori, Bobovcu; pomoć izdavačkoj djelatnosti Katoličkom tjedniku; renoviranje zgrade Crkve na kamenu; tehničko opremanje Radiotelevizije Herceg-Bosne.

OSTALA PODRUČJA Primjerena komunalna infrastruktura u naseljenim mjestima od životne je važnosti za povratak, ali i održivi ostanak Hrvata u tim mjestima. Zato su dane potpore za izgradnju, rekonstrukciju, obnovu, sanaciju i asfaltiranje cesta u Čapljini, Tesliću,

Borovici, Ljubuškom, Dubravama, Skopaljskoj Gračanici, Ravnom i Drijenči te za izgradnju vodovodne mreže u Odžaku, Markovcu-Derventa, Domaljevcu i Ivančici.

U cilju demografske obnove i stvaranja uvjeta održivog ostanka kroz zapošljavanje dodijeljena su sredstva za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Tomislavgradu, Mostaru, Prozor Rami, Livnu, Kupresu i Orašju, kao i izgradnju sportskih igrališta u Novom Travniku i Mostaru. Financirani su i projekti udruga za pružanje pravne pomoći u Banja Luci i Mostaru.

Kada se govori o kriterijima, važno je istaknuti da su prvenstveno birani projekti koji donose korist i koji su na dugoročnu dobrobit hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini. Podržani su veći, strateški važni projekti – škole, bolnice, domovi zdravlja, studentski i domovi za starije i nemoćne, infrastrukturni projekti, kao i projekti koji pružaju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta. Prednost u dobivanju financijske potpore imali su i programi i projekti koji se provode u partnerstvu s lokalnom zajednicom u Bosni i Hercegovini, a vodilo se računa i da potpora bude zemljopisno raspoređena na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine gdje žive Hrvati.

Vlada Republike Hrvatske, donošenjem Odluke o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, pruža važnu pomoć i potporu udrugama i ustanovama Hrvata u Bosni i Hercegovini te kroz njih osnažuje i ohrabruje hrvatski narod u njegovom nastojanju za održivim ostankom te podupire i čuva nacionalni identitet hrvatskog naroda u toj zemlji.

Prilog 1. Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu

Nadalje, sredstava dodijeljena Odlukom Vlade Republike Hrvatske za poticaj zdravstva za suzbijanje epidemije bolesti COVID-19 u Bosni i Hercegovini u iznosu od 3.000.000,00 kuna, Središnji državni ured uputio je Županijskoj bolnici „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila, Županijskoj bolnici Orašje, Općoj bolnici Jajce te domovima zdravlja u Kiseljaku, Mostaru, Žepču, Odžaku, Tomislavgradu, Širokom Brijegu, Posušju, Grudama i Ljubuškom.

Važno je naglasiti da je Vlada Republike Hrvatske, putem Središnjeg državnog ureda, nastavila pružati financijsku potporu institucijama od strateškog značaja za Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini – Sveučilištu u Mostaru i Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru sa 6.000.000 kuna (te preko Ministarstva zdravstva i Sveučilišna kliničkoj bolnici u Mostaru). Značaj koji ove institucije imaju za opstanak i prosperitet Hrvata u Bosni i Hercegovini je nemjerljiv – od očuvanja i njegovanja hrvatskog kulturnog identiteta, stvaranja preduvjeta za društveni i gospodarski napredak, zaustavljanja odlaska posebice mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine, te pozicioniranja Hrvata kao predvodnika u svim pitanjima i procesima bitnim za tu zemlju. Dobrobiti ove potpore vidljive su i danas, no njihov pravi učinak očekujemo u razdoblju pred nama.

Putem Javnog poziva za financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2020. godini, koji za cilj ima dodatno promicati veze i jačati suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, podržano je 75 projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini – od različitih filmskih, glazbenih, kazališnih festivala, obnove knjižnog fonda do projekata kojima se potiče razvoj malog poduzetništva. Kroz ovaj program također, nastojimo odgovoriti i na druge potrebe Hrvata u Bosni i Hercegovini – primjerice pomažemo pojedince i obitelji koji se nalaze u teškim socijalno materijalnim uvjetima. Na ovaj način, u 2020. godini pružena je potpora za 30 osoba.

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020.

4.2. PROGRAM POTPORE HRVATSKOJ NACIONALNOJ MANJINI U 12 EUROPSKIH DRŽAVA

Kroz stalnu značajniju financijsku potporu programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine, cilj je osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u domicilnim državama u ostvarivanju manjinskih prava, pogotovo etničku, vjersku, kulturnu i jezičnu samosvijest te ih učiniti punopravnim čimbenikom domicilne države.

Ovim programom podupiru se aktivnosti hrvatske zajednice u ostvarivanju i jačanju manjinskih prava (očuvanju hrvatskoga identiteta, jezika, kulture i kulturne baštine, obrazovanja, znanosti, sporta i sl.), aktivnosti s ciljem razvoja manjinskih medija i djelovanja manjinskih institucija, kao i drugi projekti koji zadovoljavaju i unapređuju opće javne potrebe hrvatske manjinske zajednice u svrhu zaštite prava i interesa Hrvata.

Središnji državni ured je u 2020. godini u suradnji s veleposlanstvima Republike Hrvatske proveo Javni natječaj za prijavu programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2020. godinu, temeljem kojeg je hrvatskoj nacionalnoj manjini bilo namijenjeno ukupno 5.000.000,00 kuna. Sukladno Odluci o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2020. godinu sredstva su dodijeljena korisnicima manjinskih zajednica u Austriji, Bugarskoj, Crnoj Gori, Češkoj, Italiji, Kosovu, Mađarskoj, Makedoniji, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Srbiji.

Po okončanju postupka Javnog natječaja potporu je ostvarilo 119 programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine iz 12 navedenih država, čijim se ostvarenjem na različite načine doprinosi očuvanju i razvijanju hrvatskoga identiteta, kulture i povezanosti s Hrvatskom, a od kojih ovdje navodimo po jedan projekt iz svake države: Hrvatsko štamparsko društvo, Kalendar Gradišće i Hrvatske novine iz Republike Austrije; Kulturno-prosvjetno društvo Hrvata u Bugarskoj, Financiranje časopisa „Hrvatska riječ“ u Bugarskoj, Potpora funkcioniranju Radio Duxa Hrvatske krovne zajednice Dux Croatorum za projekt Radio Dux - Kulturno naslijeđe svih nas, Crna Gora, Udruga građana hrvatske nacionalnosti u Češkoj Republici, rad udruge u 2020. godini, Molizaiko 5 u organizaciji udruge Jedna Musika, Molise, Talijanska Republika; Pripremanje toplog obroka za korisnike Narodne kuhinje u Letnici u Republici Kosovo; Obnova objekta državnog kampa hrvatskoga jezika i kulture, u organizaciji Hrvatske državne samouprave iz Budimpešte, Mađarska, Očuvanje hrvatskog kulturnog stvaralaštva i hrvatskog jezika u organizaciji Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, Skopje; Potpora Godišnjim projektima Demokratskog saveza Hrvata u Rumunjskoj; Potpora Plana rada financiranja Saveza hrvatskih društava u Sloveniji za 2020. godinu, Ljubljana, Republika Slovenija; Podupiranje hrvatskog folklora, kulture, jezika i književnosti u Slovačkoj Republici koji organizira Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj; Poticaj besplatnih udžbenika za djecu u nastavi i programima na hrvatskom jeziku, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji, Republika Srbija.

Nastavljeno je s potporom Vlade Republike Hrvatske u realizaciji strateških projekata: izgradnja Hrvatske kuće u Subotici u kojoj će biti sjedište triju ključnih institucija hrvatske zajednice u Republici Srbiji: Hrvatskog nacionalnog vijeća (dalje u tekstu: HNV) Republike Srbije, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ te kadrovske osnaživanje HNV-a. Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 13. sjednici 8. listopada 2020. donijela Zaključak o financijskom podupiranju pet strateških projekata hrvatske nacionalne manjine u iznosu od 2 milijuna kuna, a od toga je za projekt izgradnje Hrvatske kuće

u Subotici dodijeljen iznos od 1.300.000,00 kuna te za kadrovsko osnaživanje HNV-a iznos od 200.000,00 kuna. Državni tajnik Zvonko Milas i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić potpisali su Ugovor o financijskoj potpori za provedbu projekata 15. listopada 2020. godine u Subotici.

Podsjećamo, na temelju odluka Vlade Republike Hrvatske dana je potpora HNV-u te su 2018. godine osigurana sredstva u iznosu od 640.000,00 kuna za kupnju zemljišta u Preradovićevoj ulici, pokraj sjedišta HNV-a i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a 2019. godine za projektnu dokumentaciju i pribavljanje različitih suglasnosti potrebnih za početak izgradnje Hrvatske kuće 700.000,00 kuna te 200.000,00 kuna za kadrovsko osnaživanje HNV-a.

Prilog 2. *Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2020. godinu*

4.3. PROGRAM POTPORE HRVATSKIM ZAJEDNICAMA U ISELJENIŠTVU

Odnos Republike Hrvatske sa hrvatskim iseljeništvom višeslojan je, dinamičan i dugovječan, utemeljen na međusobnom povjerenju, poštovanju i uzajamnosti. Pristup Središnjeg državnog ureda prema hrvatskom iseljeništvu usmjeren je na suradnju, povezivanje te jačanje hrvatskog identiteta diljem svijeta.

Jedan od vidova suradnje Središnjeg državnog ureda s iseljeništvom je i program potpore hrvatskim zajednicama koji se provodi putem Javnog natječaja za prijavu programa/projekata organizacija hrvatskog iseljeništva u prekomorskim i europskim državama radi ostvarenja financijske potpore koji je objavljen i u 2020. godini.

Cilj ovog natječaja je očuvanje i poticanje kulturne, znanstvene, gospodarske, sportske i druge suradnje između Republike Hrvatske i iseljeničkih zajednica Hrvata izvan Republike Hrvatske. Program je osmišljen za podupiranje specifičnih potreba i konkretnih aktivnosti hrvatskih iseljeničkih zajednica u svim područjima bitnim za očuvanje i njegovanje hrvatskog identiteta, a ponajprije u područjima kulture i obrazovanja.

Nakon provedenog Javnog natječaja temeljem Odluke o dodjeli financijskih sredstava programima/projektima organizacija hrvatskog iseljeništva u prekomorskim i europskim državama za 2020. godinu dodijeljen je iznos od 3.196.500,00 kuna, kojim je financirano ukupno 71 programa/projekata.

Hrvatske zajednice koje su se prijavile za program potpore u 2020. godini dolaze iz devetnaest zemalja rasprostranjene na četiri kontinenta. Zemlje iz kojih potiču hrvatske zajednice koje su ostvarile financijsku potporu su: Argentinska Republika, Istočna Republika Urugvaj, Republika Paragvaj, Savezna Republika Brazil, Republika Čile, Republika Peru, Višenacionalna Država Bolivija, Kanada i Sjedinjene Američke Države, Australija i Novi Zeland, Republika Austrija, Irska, Francuska Republika, Talijanska Republika, Savezna Republika Njemačka, Kraljevina Švedska, Švicarska konfederacija i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske.

Prilog 3. *Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatskog iseljeništva u prekomorskim i europskim državama za 2020. godinu*

4.4. PROGRAM FINANCIRANJA POSEBNIH POTREBA I PROJEKATA OD INTERESA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Cilj Programa je dodatni poticaj promicanju veza i jačanju suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, jačanje hrvatskih zajednica i položaja hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, očuvanje, jačanje i promicanje nacionalnog identiteta, hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine, kao i pomoć ugroženim pojedincima - pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske.

Pored zasebnih natječaja za svaku kategoriju Hrvata izvan Republike Hrvatske ovim Programom, koji je namijenjen svim pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, nadopunjuju se potrebe hrvatskih zajednica diljem svijeta u zaštiti njihovih prava i interesa.

Program se provodi putem javnog poziva te je namijenjen neprofitnim organizacijama izvan Republike Hrvatske i u Republici Hrvatskoj (udruge građana, zaklade, ustanove i ostale organizacije koje ne ostvaruju dobit ili profit za svoj rad), fizičkim osobama čiji projekti obuhvaćaju brigu za očuvanje i jačanje identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske i ugroženim pojedincima - pripadnicima hrvatskog naroda s prebivalištem izvan Republike Hrvatske.

Budući da je riječ o veoma važnom Programu Središnji državni ured je i u 2020. godini raspisao dva Javna poziva (veljača i listopad 2020. godine) te Odlukom o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu (lipanj 2020. godine), dodijelio iznos od 2.500.000,00 kuna, s kojim je financirano ukupno 153 programa i projekta, a Odlukom o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu (siječanj 2020. godine), dodijelio iznos od 950.000,00 kuna, s kojim je financirano ukupno 81 programa i projekata.

Od ukupno 234 programa i projekta financiranih u 2020. godini, 75 programa/projekata odobreno je udrugama/organizacijama i fizičkim osobama iz Bosne i Hercegovine i dodijeljen im je iznos od 1.283.000,00 kuna. Za 22 programa i projekta hrvatskog iseljništva, dodijeljeno je 418.000,00 kuna. Programima i projektima hrvatske manjine, njih 59, dodijeljeno je 980.000,00 kuna. Također 40 prijavitelja programa i projekata ima sjedište u Republici Hrvatskoj, ali svojim radom pomažu Hrvatima izvan Republike Hrvatske, te im je dodijeljeno ukupno 627.000,00 kuna. Posljednja skupina su ugroženi pojedinci pripadnici hrvatske zajednice. Jednokratnom financijskom pomoći pomognuto je 30 osoba s iznosom 106.000,00 kuna ukupno.

***Prilog 4:** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu temeljem provedenog 1. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu*

***Prilog 5:** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu temeljem provedenog 2. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu*

4.5. PROGRAM STIPENDIRANJA STUDENATA PRIPADNIKA HRVATSKOG NARODA

Cilj ovog programa je jačanje obrazovnih i znanstvenih kapaciteta Hrvata izvan Republike Hrvatske, jačanje položaja i uloge obrazovanih pojedinaca u sredinama u kojima žive te ujedno aktivno uključivanje Hrvata izvan Republike Hrvatske u društveni i politički život Republike Hrvatske.

Stipendije za studente pripadnike hrvatskog naroda dodjeljuju se temeljem Pravilnika o stipendiranju studenata - pripadnika hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske. Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog natječaja, a prema utvrđenim kriterijima za dodjeljivanje stipendija.

Temeljem Odluke o dodjeli stipendija studentima - pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske za akademsku godinu 2019/2020 dodijeljeno je 500 stipendija pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske od čega 100 stipendija za studente koji studiraju u Republici Hrvatskoj i 400 stipendija za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini. Time je dan dodatan poticaj jačanju ljudskih kapaciteta čime se potiče ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Ukupno isplaćeni iznos za stipendije studentima za akademsku godinu 2019./2020. bio je 3.486.000,00 kuna za 498 stipendije, od čega za stipendije studentima koji studiraju u Republici Hrvatskoj 693.000,00 kuna, a za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini 2.793.000,00 kuna.

4.6. PROGRAM UČENJA HRVATSKOG JEZIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Program učenja hrvatskog jezika ima osobitu važnost u smislu njegovanja i promicanja hrvatskoga jezika i kulture. Ovim se programom ujedno potiče povratak hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Republiku Hrvatsku, te se stvaraju preduvjeti za njihovo lakše uključivanje u gospodarski i društveni život Republike Hrvatske. Unatoč činjenici da se većina polaznika po završetku tečaja vraća u zemlje iz kojih dolaze, stečeno znanje kroz Program učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj je vrijedno i korisno ne samo za njih osobno, nego i za brojne iseljeničke zajednice u čiji se rad uključuju mnogi od bivših polaznika.

Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog poziva, na koji se prijavljuju pripadnici hrvatskog naroda, njihovi supružnici, kao i prijatelji hrvatskog naroda i Republike Hrvatske iz cijelog svijeta.

Tečaj hrvatskoga jezika organizira se na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Splitu i Rijeci, a od akademske godine 2019./20. i u Osijeku. Provode ga Centar za hrvatski kao drugi i strani jezik „Croatium“ (Zagreb), Centar za hrvatske studije u svijetu (Split), Riječka kroatistička škola (Rijeka) i Odsjek za kroatistiku (Osijek). I u 2020. godini Središnji državni ured je temeljem Pravilnika preuzeo obvezu plaćanja stipendije za jedan i/ili dva semestra koja uključuje trošak tečaja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj, subvencioniranu prehranu i djelomičnu naknadu

U 2020. godini zbog specifičnosti uzrokovane epidemijom bolesti COVID-19 Središnji državni ured je po prvi put objavio dva Javna poziva i to u svibnju za zimski semestar 2020/2021 i u prosincu za ljetni semestar 2020/2021. Za zimski semestar 2020/2021 odobreno je 120

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020.

stipendija dok se za ljetni semestar planira odobriti 140 stipendija. Istodobno je odobreno i 10 stipendija za internetsko učenje hrvatskoga jezika (Hrvatski internetski tečaj HiT-1).

Središnji državni ured je za Program učenja hrvatskog jezika u 2020. godini ukupno isplatio iznos od 1.319.712,33 kune.

Kandidati i potom polaznici tečaja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj dolaze iz različitih zemalja s brojnim hrvatskim iseljeništvom, a redovito ih je najviše iz Južne Amerike (Argentina, Čile, Peru, Bolivija, Venezuela, Kolumbija, Ekvador...).

U razdoblju od 2012. do 2021. ukupno je odobreno 11588 stipendija za 1164 polaznika.

E-tečaj hrvatskog jezika Na inicijativu i sredstvima Ureda i u suradnji s Croaticumom – Centrom za hrvatski kao drugi i strani jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2017. godine razvijen je otvoreni e-tečaj hrvatskoga jezika, namijenjen prije svega Hrvatima izvan domovine. Od prosinca 2018. godine dostupan je i otvoreni e-tečaj hrvatskoga jezika – razina A2, a korisnicima je omogućen daljnji napredak u učenju hrvatskoga jezika. Sučelje, upute i podrška za oba tečaja dostupni su na engleskom i španjolskom jeziku, a prijava na e-tečaj moguća je korištenjem korisničkog računa za Facebook ili Google. Napominjemo kako je osigurano da su oba e-tečaja trajno besplatna za sve polaznike.

Tako je do kraja 2020. godine tečajevima pristupio 8181 korisnik, od toga je 6307 korisnika rabilo sučelje na engleskom jeziku, a 1874 korisnika sučelje na španjolskom jeziku. E-tečaj hrvatskoga jezika razine A1 rabilo je 7.445 korisnika (5692 sučelje na engleskom jeziku i 1753 sučelje na španjolskom jeziku). Polaznici su iz 116 država sa 6 kontinenata (Afrika, Australija, Azija, Europa, Južna i Sjeverna Amerika), a pet država iz kojih ima najviše korisnika su Sjedinjene Američke Države, Brazil, Argentina, Kanada i Australija. U tom istom razdoblju e-tečaj hrvatskoga jezika razine A2 rabilo je 736 korisnika (615 sučelje na engleskom jeziku i 121 sučelje na španjolskom jeziku). Polaznici su iz 60 država s 5 kontinenata (Australija, Azija, Europa, Južna i Sjeverna Amerika), a pet država iz kojih ima najviše korisnika su Sjedinjene Američke Države, Australija, Brazil, Čile i Argentina.

Ovi besplatni, vrlo kvalitetni tečajevi našim sunarodnjacima, pripadnicima hrvatskog iseljeništa i hrvatske nacionalne manjine mogu dati konkretnu jezičnu i kulturološku pomoć i motivirati ih na istraživanje svojih korijena te na upoznavanje i povezivanje s Hrvatskom. S boljim poznavanjem hrvatskoga jezika, u prvome redu potomci naših iseljenika, svakako će biti osposobljeniji za aktivnije uključivanje u svekoliki društveni i politički život Republike Hrvatske i, u konačnici, za moguće doseljenje u Republiku Hrvatsku i punu integraciju u hrvatsko društvo.

5. Gospodarska suradnja

U okviru djelokruga rada Središnjeg državnog ureda u području gospodarske suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske tijekom 2020. godine nastavljena je suradnja s tijelima državne i lokalne uprave na poslovima pripreme i provedbe projekata u okviru gospodarske suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, a posebno s Hrvatima u Bosni i Hercegovini, kroz djelomično financirane razvojne projekte u okviru Javnog natječaja za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini u 2020. godini. Također, održavana je suradnja s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja, Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak, Hrvatskom agencijom za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, Hrvatskom narodnom bankom, Hrvatskom gospodarskom komorom-Komorom Zagreb, sa stručno-poslovnim organizacijama, javnim ustanovama, pravnim osobama sa statusom javnih ustanova, diplomatskim misijama/konzularnim uredima Republike Hrvatske, s hrvatskim poduzetnicima i gospodarskim udrugama izvan Republike Hrvatske te s poduzetnicima i udrugama u Republici Hrvatskoj.

Tijekom 2020. godine, u uvjetima pandemije virusa SARS-CoV-2 i s time povezanih restriktivnih mjera radi njenog suzbijanja, kao primjerice socijalnog distanciranja i privremenog zatvaranja pojedinih gospodarskih djelatnosti, intenzitet gospodarskih aktivnosti diljem svijeta, pa tako i Republike Hrvatske se značajno smanjio. Pored toga, Zagreb i njegovo šire područje 22. ožujka 2020. godine pogodio je snažan potres u kojem je poginula jedna osoba te je prouzročena velika materijalna šteta. Navedeno je imalo dodatan negativan utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske, pa su u tom kontekstu značajno smanjene uobičajene aktivnosti u području gospodarske suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

U uvjetima posebne organizacije rada djelatnika Središnjeg državnog ureda izazvane pandemijom virusa SARS-CoV-2 te preseljenja sjedišta nakon potresa kao posljedice znatnih oštećenja, nastavilo se s opsežnim pripremnim radnjama za apliciranje Registra hrvatskih subjekata izvan Republike Hrvatske, kao digitalne baze podataka i komunikacijske mreže, za dodjelu bespovratnih sredstava Europskog socijalnog fonda u cilju sufinanciranja uspostave produkcijske inačice Registra.

I u otežanim uvjetima tijekom 2020. godine nastavile su se provoditi aktivnosti informiranja hrvatskih iseljenika o mogućnostima ulaganja u Republiku Hrvatsku odgovaranjem na individualne upite te putem Registra kao komunikacijske mreže. Osim toga, odgovoreno je na određen broj upita Hrvata izvan Republike Hrvatske o mogućnostima gospodarske suradnje između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske koji su se odnosili na promociju i mogućnosti ulaganja u Republiku Hrvatsku, pružanje informacija o radu u inozemstvu, zasnivanja radnog odnosa povratnika pripadnika hrvatskog iseljništva u Republiku Hrvatsku, poslovnog povezivanja poduzetnika u Republici Hrvatskoj s hrvatskim poduzetnicima izvan Republike Hrvatske u cilju izlaska na svjetsko tržište, dodjele poticaja za poslovanje povratnika iz hrvatskog iseljništva itd.

Osim navedenog, uz potporu i aktivno sudjelovanje Ureda, organizirane su manifestacije u zemlji i inozemstvu koje su se odnosile na gospodarsku suradnju s Hrvatima izvan Republike

Hrvatske (Gospodarski forum i prijem njemačko-hrvatskog gospodarstva u Frankfurtu na Majni i Mainzu u SR Njemačkoj, predstavljanje Registra članovima hrvatske nacionalne manjine u Sloveniji, poslovna konferencija *Meeting G2*).

Naposljetku, tijekom 2020. godine nastavili su se kontinuirano prikupljati i ažurirati podaci o organizacijama Hrvata izvan Republike Hrvatske na detaljno strukturiran način za internu uporabu.

6. Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske osnovala je Savjet za Hrvate izvan Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Savjet) kao savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske koje pruža pomoć Vladi Republike Hrvatske u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske. Osnivanje Savjeta utvrđeno je odredbama Zakona.

Savjet se sastaje najmanje jednom godišnje u Republici Hrvatskoj i redovito raspravlja o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i drugim pitanjima od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Sastoji se od imenovanih članova i članova po položaju. Imenovane članove Savjeta imenuje Vlada na prijedlog Hrvatskih zajednica iz država iz kojih dolaze i to: 9 članova predstavnika Hrvata iz Bosne i Hercegovine od kojih jedan predstavnik Katoličke crkve iz Bosne i Hercegovine, 17 članova predstavnika hrvatske nacionalne manjine i 29 članova predstavnika hrvatskog iseljništva/dijaspori. Imenovani članovi savjeta imenuju se na mandat od četiri godine. Članovi Savjeta po položaju su predstavnici državnih tijela i institucija, Katoličke crkve i organizacija civilnoga društva.

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske 7. rujna 2017. godine donesena je Odluka o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske te je od 18. do 19. prosinca 2017. godine u Zagrebu održana Konstituirajuća sjednica drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike. Svoju Treću, i za sada posljednju sjednicu drugog saziva, Savjet je održao od 8. do 10. studenoga 2019. godine u Varaždinu.

Slijedom opće poznatih okolnosti i globalne pandemije virusa SARS-CoV-2 te posljedica uzrokovanih njegovom pojavom i bolesti, Četvrta sjednica drugog saziva Savjeta nije se mogla održati tijekom 2020. godine. Na temelju sakupljenih mišljenja članova Savjeta, odgođena je i planirana za 2021. godinu, pod uvjetima i na način na koji specifične okolnosti to budu dozvoljavale. Budući da je uslijed pojave novih sojeva virusa i usporenih planova cijepljenja, potrebno ograničiti okupljanja i držati socijalnu distancu na dobrobit svakog pojedinca, odlučeno je da će se Četvrta sjednica drugog saziva Savjeta održati na drugačiji način od dosadašnjih sjednica i to elektronički, putem video konferencije u lipnju 2021. godine.

Nastavno na održanu Treću sjednicu drugog saziva Savjeta, Središnji državni ured je u 2020. godini Zaključke s iste otpremio institucijama i tijelima državne uprave na znanje i očitovanje. Nakon zaprimanja izvješća od strane nadležnih tijela, a s obzirom na Zaključke Savjeta od 2019. godine, Središnji državni ured pripremio je izvješće koje je uključivalo sve aktivnosti dotad učinjene po istim, a koje je potom 23. prosinca 2020. godine dostavljeno imenovanim članovima Savjeta Vlade.

Prilog 6.: Očitovanje na zaključke Treće sjednice drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, 23. prosinca 2020.

7. Ostale istaknute aktivnosti

7.1. HRVATI U BOSNI I HERCEGOVINI

Programi i projekti Središnjeg državnog ureda za Hrvate u Bosni i Hercegovini

Ulaganja Republike Hrvatske putem projekata i programa od interesa za bosansko-hercegovačke Hrvate, istodobno i ulaganja u cijelu Bosnu i Hercegovinu, doprinose cjelokupnom boljitku zemlje, gdje su Hrvati neodvojivi i konstitutivni dio. Središnji državni ured provodi četiri programa potpore kojima jača položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini. To su:

- **Program potpore Hrvatima u BiH** - *Financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od posebnog interesa za hrvatski narod u BiH – detaljnije u dijelu Izvješća o programima*
- **Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan RH** – *detaljnije u dijelu Izvješća o programima*
- **Program stipendiranja studenata** – *detaljnije u dijelu Izvješća o programima*
- **Program potpore strateškim institucijama Hrvata u BiH** - za Sveučilište u Mostaru osigurano je 4.000.000,00 kuna i za Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru 2.000.000,00 kuna.

Uz konkretne programe koje provodi, Središnji državni ured je u svakodnevnoj komunikaciji i uspješno ostvaruje suradnju s političkim predstavnicima Hrvata na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, s brojnim udrugama i udruženjima koji djeluju u Bosni i Hercegovini, ali i izvan nje, te institucijama i ustanovama iz područja kulture, znanosti i obrazovanja.

Isto tako, kako bi adekvatno i učinkovito rješavao poteškoće i probleme s kojima se suočavaju Hrvati u Bosni i Hercegovini – Središnji državni ured je pojačao suradnju s resornim institucijama u Republici Hrvatskoj: Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom regionalnog razvoja i EU fondova, Ministarstvom kulture, Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

Središnji državni ured aktivno je sudjelovao i u aktivnostima drugih resornih institucija koje provode programe za Hrvate u Bosni i Hercegovini. Predstavnici Središnjeg državnog ureda kao članovi povjerenstava sudjelovali su u donošenju prijedloga odluka temeljem raspisanih Javnih natječaja Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

Kao središnje tijelo nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske sa Hrvatima izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured je tijekom 2020. godine sudjelovao i u drugim, za Hrvate u Bosni i Hercegovini, bitnim događanjima koja su inicirala druga tijela i institucije iz Republike Hrvatske.

Važno je naglasiti da je i u 2020. godini nastavljena inicijativa Središnjeg državnog ureda usmjerena na uspostavljanje suradnje s predstavnicima izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini gdje Hrvati nemaju svoje predstavnike (Bihać) što je kod Hrvata u Bosni i Hercegovini prepoznato kao značajan pomak u odnosu na dosadašnju praksu.

Tijekom 2020. godine, u cilju detektiranja aktualnih problema i izazova s kojima se susreću Hrvati u Bosni i Hercegovini, državni tajnik i predstavnici Središnjeg državnog ureda u više navrata posjetili su dijelove Bosne i Hercegovine gdje žive Hrvati: Mostar, Orašje, Ljubuški.

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020.

U cilju učinkovitog rješavanja problema Hrvata povratnika, posebice u entitet Republika Srpska, Središnji državni ured je nastavio suradnju s predstavnicima udruga prognanih i Hrvata povratnika kao i s predstavnicima resornih tijela u Republici Hrvatskoj posebice sa Središnjim državnim uredom za obnovu i stambeno zbrinjavanje koji je nadležan za projekt obnove obiteljskih kuća Hrvata povratnika u Bosni i Hercegovini.

7.2. HRVATSKA NACIONALNA MANJINA

Republika Hrvatska ima sklopljene bilateralne sporazume o obostranoj zaštiti nacionalnih manjina s Mađarskom (1995.), Republikom Srbijom (2004.), Republikom Sjevernom Makedonijom (2007.) i Crnom Gorom (2009.), a s ciljem praćenja provedbe sporazuma osnovani su međuvladini mješoviti odbori za zaštitu nacionalnih manjina (dalje u tekstu: MMO). Članovi MMO-a imenovani su od Vlade Republike Hrvatske i vlada država s kojima Republika Hrvatska ima sklopljen Sporazum, a čine ih predstavnici nacionalnih manjina i predstavnici nadležnih državnih tijela (kultura, obrazovanje, unutarnji poslovi, pravosuđe, uprava i dr.).

S hrvatske je strane Središnji državni ured nositelj poslova u vezi priprema i održavanja sjednica MMO-a za zaštitu nacionalnih manjina, a supredsjedatelj svih MMO-a je državni tajnik Središnjeg državnog ureda.

Radom u okviru MMO-a nastoji se unaprijediti razina pravne zaštite te očuvati i razvijati nacionalni identitet hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, Republici Srbiji, Republici Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori, kao i mađarske, srpske, makedonske i crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nakon što su u 2018. godini održane sjednice sva četiri MMO-a, aktivan rad je nastavljen i u 2019. godini te su održane tri sjednice: s Republikom Srbijom, Republikom Sjevernom Makedonijom i Mađarskom te je ovaj kontinuitet u značajnijoj mjeri doprinio unaprjeđenju prava nacionalnih manjina, kako hrvatske u domicilnim državama, tako i nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Nažalost, zbog nepovoljne epidemiološke situacije uzrokovane pandemijom virusa SARS-CoV-2, u 2020. godini nije održana niti jedna sjednica MMO-a, iako su bile planirane. No, i tijekom 2020. godine Središnji državni ured je bio u komunikaciji s partnerskim predstavnicima u državama s kojima imamo sklopljene sporazume. Tijekom 2020. godine, nakon parlamentarnih izbora u Republici Srbiji i Crnoj Gori te prijevremenih parlamentarnih izbora u Republici Sjevernoj Makedoniji došlo je i do promjena u osobama supredsjedatelja MMO-a. Republika Sjeverna Makedonija izvijestila nas je kako je umjesto dosadašnjeg supredsjedatelja Edmonda Ademija imenovana nova supredsjedateljica Fatmire Isaki, zamjenica ministra vanjskih poslova Republike Sjeverne Makedonije.

Pod supredsjedanjem dvojice ministara vanjskih poslova, Gordana Grlića Radmana i Luigia Di Maia u Zagrebu je 30. studenog 2020. godine održan 4. sastanak Koordinacijskog odbora ministara Republike Hrvatske i Talijanske Republike (KOM). U radu Koordinacijskog odbora ministara sudjeluje niz resora u hrvatskoj i talijanskoj vladi. U ime Središnjeg državnog ureda prisustvovao je savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske manjine Milan Bošnjak. Tom prigodom ministri Grlić Radman i Di Maio potpisali su Zajedničku izjavu kojom su dogovoreni konkretni koraci usmjereni ka jačanju bilateralne suradnje u područjima od

zajedničkog interesa. Između ostaloga, dvije strane istaknule su važnu ulogu autohtone hrvatske i talijanske manjine koje žive u Italiji i u Hrvatskoj te njihov doprinos kulturnom razvoju i gospodarskom rastu tog područja. Središnji državni ured ističe kako je vezano uz Ugovor između Republike Hrvatske i Talijanske Republike (1996.) o pravima manjina potrebno pristupiti redefiniranju i poboljšanju ovoga pravnoga dokumenta, posebice uzimajući u obzir važnost naglašavanja povijesne nazočnosti i opstojnosti Hrvata i u sjeveroistočnom dijelu Italije, u pokrajini Furlaniji – Julijskoj krajini.

Središnji državni ured nositelj je aktivnosti u vezi sklapanja Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike na temelju Operativnih programa za nacionalne manjine za razdoblje 2017.- 2020., (aktivnost 5.1.1.) donesenih Zaključkom Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 24. kolovoza 2017. godine. Tijekom 2019. godine obavljene su konzultacije sa svim relevantnim sudionicima u postupku pripreme Prijedloga Sporazuma. Vlada Republike Hrvatske je 14. svibnja 2020. godine na temelju članka 139. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 i 5/14) donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Republike Hrvatske i Češke Republike o zaštiti hrvatske nacionalne manjine u Češkoj Republici i češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Dosadašnja suradnja između prijateljskih država u području zaštite nacionalnih manjina je dobra, no prepoznao se prostor i potreba za osnaživanje međudržavne suradnje u ovom području. Formirano je izaslanstvo Republike Hrvatske za vođenje pregovora, a Prijedlog sporazuma dostavljen je češkoj strani.

Autohtone hrvatske manjinske zajednice imaju na neki način uređen status i položaj u državama u kojima žive, s iznimkom Republike Bugarske i Republike Slovenije. Budući da u Republici Sloveniji živi veliki broj naših sunarodnjaka, pretpostavlja se oko 50.000, radi poduzimanja sustavnih i koordiniranih aktivnosti institucija Republike Hrvatske i hrvatske zajednice u Sloveniji s ciljem poboljšanja položaja i definiranja statusa Hrvata koji žive u Sloveniji, Središnji državni ured je 2018. godine osnovao Povjerenstvo za pitanje statusa Hrvata u Republici Sloveniji. Povjerenstvo je u 2018. i 2019. održalo sveukupno pet sjednica, a njegove aktivnosti bile su vidljive u slovenskoj javnosti te je dana snažna potpora Republike Hrvatske sunarodnjacima koji žive u Republici Sloveniji. Na žalost, zbog pandemije virusa SARS-CoV-2, u 2020. godini nije se održala niti jedna sjednica Povjerenstva. Iz istog razloga, a na inicijativu Saveza hrvatskih društava u Sloveniji (SHDS), u Ljubljani nije svečano otkriven spomenik Ljudevitu Gaju što je bilo predviđeno za 13. listopada 2020. godine. Spomenik je izradio Marijan Mirt - akademski kipar, član Hrvatskog kulturnog društva Maribor, a Središnji državni ured je na 1. Javnom pozivu u 2020. godini ovaj projekt sufinancirao s 42.000,00 kuna.

Središnji državni ured je u 2020. godini nastavio s pružanjem potpore pripadnicima hrvatske manjine s ciljem osnaživanja manjinskih zajednica u ostvarivanju manjinskih prava u njihovim domicilnim državama te jačajući etničku, jezičnu, kulturnu i vjersku samosvijest, a unatoč otežanim uvjetima održani su brojni sastanci i susreti s pripadnicima hrvatske nacionalne manjine.

U Novom mestu je 14. siječnja 2020. godine održan sastanak predstavnika Središnjeg državnog ureda, Veleposlanstva Republike Hrvatske u Ljubljani i predstavnika SHDS-a s Društvom Žumberčana i prijatelja Žumberka i Kulturno-umjetničkim društvom Žumberak. Tema sastanka

bila je prijedlog društvima ulazak u krovnu organizaciju Hrvata u Sloveniji – SHDS. Nažalost, društva su, za sada, odbila predloženo.

U Beču je 18. siječnja 2020. godine u organizaciji Hrvatskog centra i Hrvatsko-gradišćanskog kulturnog društva u Beču održan tradicionalni 73. Hrvatski bal gradišćanskih Hrvata. Balu je u ime Središnjeg državnog ureda nazočio zamjenik državnog tajnika Dario Magdić sa suradnicima.

U Skopju je 21. siječnja 2020. godine u organizaciji Zajednice Hrvata u Republici Sjevernoj Makedoniji održana konferencija „Status i položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i Republici Sjevernoj Makedoniji“. Konferenciji su u ime Središnjeg državnog ureda nazočili zamjenik državnog tajnika Dario Magdić i savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu dr. sc. Milan Bošnjak. Važnost ovog pitanja prepoznali su i predsjednik Vlade Republike Sjeverne Makedonije g. Oliver Spasovski, veleposlanica Republike Hrvatske Nives Tiganj, ministar dijaspore u Vladi Republike Sjeverne Makedonije i supredsjednik MMO-a Edmond Ademi, predstavnici NATO-a, profesori i stručnjaci te drugi visoki uzvanici uveličavši konferenciju svojim dolaskom i sudjelovanjem u raspravama.

U Subotici je 25. siječnja 2020. godine u organizaciji Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ u sportskoj dvorani Tehničke škole „Ivan Šarić“ održano „Veliko Prelo 2020.“ U ime Središnjeg državnog ureda nazočio je savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu dr. sc. Milan Bošnjak sa suradnicima.

Državni tajnik Zvonko Milas je 4. veljače 2020. godine u Središnjem državnom uredu održao sastanak sa Zvonkom Dekovićem, predsjednikom HNV-a Crne Gore. Deković je je izrazio zadovoljstvo potporom institucija Republike Hrvatske Hrvatima koji žive u Crnoj Gori. U fokusu interesa i dalje je briga o iznimnom kulturnom materijalnom i nematerijalnom blagu koje baštine Hrvati u Boki kotorskoj te pitanje reguliranja korištenja Doma kulture u Donjoj Lastvi.

U prostorijama Hrvatskog doma u Ljubljani u organizaciji SHDS-a 27. veljače 2020. godine održano je predstavljanje Registra hrvatskih subjekta izvan Republike Hrvatske za pripadnike hrvatske nacionalne manjine u Sloveniji, projekta Središnjeg državnog ureda. Prezentirane su sve mogućnosti i prednosti Registra kao digitalne baze podataka i komunikacijske mreže za umrežavanje i poticanje suradnje hrvatskog naroda diljem svijeta. Prezentaciju projekta vodio je voditelj Službe za gospodarsku suradnju Alen Matanić.

Državni tajnik Zvonko Milas je 23. srpnja 2020. godine u Središnjem državnom uredu održao sastanak s izaslanstvom Hrvata iz Crne Gore, Adrijanom Vuksanovićem, zastupnikom u skupštini Crne Gore i predsjednikom Hrvatske građanske inicijative, Ilijom Janovićem, potpredsjednikom HGI i potpredsjednikom Općine Tivat te Tanjom Grabić, članicom predsjedništva HGI i ravnateljicom hrvatske radijske postaje Radio Dux. Vuksanović je državnog tajnika Milasa, između ostalog, izvijestio o pripremama za predstojeće parlamentarne izbore.

Državni tajnik Zvonko Milas je u Središnjem državnom uredu 22. rujna 2020. godine u nastupni posjet primio veleposlanika Mađarske u Republici Hrvatskoj NJ. E. Csabu Demcsáka. Na sastanku su se državni tajnik i veleposlanik suglasili kako između dvije države i dva naroda postoje vrlo razvijeni i prijateljski odnosi, čemu značajno pridonose obje nacionalne manjine.

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020.

Zaključeno je da je MMO za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske odličan okvir za nastavak zajedničkog rada na razvijanju odnosa i pružanje još snažnije potpore očuvanju nacionalnog identiteta manjina, osobito dodatnim ulaganjem u obrazovanje, prije svega učenje jezika, te razvijanje prometne povezanosti između dvije države.

Izaslanstvo Vlade Republike Hrvatske, predvođeno ministrom vanjskih i europskih poslova Gordanom Grličem-Radmanom, boravilo je 15. i 16. listopada 2020. godine u posjetu hrvatskoj nacionalnoj manjini u Republici Srbiji. Tom prigodom, u Subotici je svečano otkriven spomenik biskupu Ivanu Antunoviću, svećeniku i preporoditelju koji se snažno zalagao za očuvanje nacionalnog, kulturnog i vjerskog identiteta Hrvata u Vojvodini. U Subotici je održan i sastanak s predstavnicima HNV-a te su državni tajnik Zvonko Milas i predsjednica HNV-a Jasna Vojnić potpisali Ugovor o financijskoj potpori za provedbu strateških projekata hrvatske nacionalne manjine: Izgradnja Hrvatske kuće u Subotici i kadrovsko osnaživanje HNV-a. Drugoga dana, na Spomendan rođenja bana Josipa Jelačića, blagdana hrvatske zajednice u Srbiji, hrvatsko izaslanstvo je posjetilo Petrovaradin. Održana je sveta misa u crkvi sv. Jurja, banovoj krsnoj crkvi, koju je uz koncelebriranje desetak svećenika Srijemske biskupije predvodio biskup srijemski mons. Đuro Gašparović. Potom je upriličena svečana primopredaja Spomen kuće bana Josipa Jelačića na kojoj je, uz izaslanstvo Republike Hrvatske, sudjelovao i Predsjednik Republike Srbije Aleksandar Vučić, srbijanski ministar vanjskih poslova Ivica Dačić, predsjednik Pokrajinske vlade Vojvodine Igor Mirović, župani Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije Ivan Anušić i Božo Galić, gradonačelnik Novoga Sada Miloš Vučević te brojne druge osobe iz društvenog i političkog života Republike Hrvatske i Republike Srbije. Održana je i svečana akademija u atriju Biskupskog doma gdje se predstavio dio bogatog kulturnog stvaralaštva vojvođanskih Hrvata.

U Subotici je 14. studenoga 2020. godine savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu dr. sc. Milan Bošnjak nazočio svečanoj misi, tijekom koje je mons. Slavko Večerin zaređen za subotičkog biskupa, a misa je proslavljena u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici.

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika 16. prosinca 2020. godine održana je virtualna konferencija nazvana „Republika Hrvatska i projekti hrvatskih manjinskih zajednica – spone koje nas povezuju“ Uz predstavnike Središnjeg državnog ureda i Hrvatske matice iseljenika, na konferenciji su sudjelovali predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica iz 8 zemalja (Austrije, Slovenije, Slovačke, Mađarske, Rumunjske, Srbije, Crne Gore i Italije). Pozdravne riječi uputili su ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Mijo Marić, državni tajnik Središnjeg državnog ureda Zvonko Milas i predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović. Skupu se obratio savjetnik s posebnim položajem za hrvatske manjine u Središnjem državnom uredu dr.sc. Milan Bošnjak. U svojoj prezentaciji Bošnjak je dao prikaz brojnih i raznolikih programa koje ostvaruju hrvatske manjinske zajednice uz potporu Središnjeg državnog ureda. Samo u zadnjih nekoliko godina sredstva namijenjena hrvatskim manjinskim zajednicama su udvostručena i danas su dosegnula 7 milijuna kuna.

7.3. HRVATI U ISELJENIŠTVU

I tijekom 2020. godine nastavljeno je s održavanjem komunikacije s hrvatskim iseljeničkim zajednicama i diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u svijetu kako bi se postigla uključiva komunikacija o aktualnostima u domovini i iseljentištvu, na vrijeme prepoznali problemi hrvatskih iseljenika te unaprijedilo ostvarivanje prava na njegovanje hrvatskog kulturnog identiteta (jezik i tradicijska kultura). Također, posebna pažnja posvećena je osnaživanju odnosa Republike Hrvatske kao matične domovine i hrvatskih iseljenika koje se nastoji motivirati za povratak u Republiku Hrvatsku.

U suradnji Hrvatskog gospodarskog saveza i Hrvatskog svjetskog kongresa u Njemačkoj te uz potporu Hrvatske gospodarske komore, industrijskih i trgovinskih komora Rheinessen i Frankfurt na Majni te Njemačko-hrvatske industrijske i trgovinske komore, 10. veljače 2020. godine u Frankfurtu na Majni održan je Njemačko-hrvatski gospodarski forum povodom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU. Navedeni projekti pružaju snažan impuls jačanju gospodarske suradnje, povećanju investicija u RH te izvozu hrvatskih proizvoda i usluga na tržište Njemačke, pri čemu značajnu ulogu ima brojno hrvatsko iseljentištvo u Njemačkoj. Događajima je u ime Središnjeg državnog ureda nazočio zamjenik državnog tajnika Dario Magdić i voditelj Službe za gospodarsku suradnju Alen Matanić.

Državni tajnik Zvonko Milas 11. veljače. 2020. godine prisustvovao je svečanom predstavljanju *Hrvatskog iseljeničkog zbornika* koje je održano u prostorijama Hrvatske matice iseljenika. Hrvatski iseljenički zbornik 2020. sa sažecima na engleskom i španjolskom jeziku projekt je s kontinuitetom izvrsnosti koji izlazi već 65 godina s ciljem povezivanja kulture Hrvata na globalnoj razini.

U Rimu je 14. veljače 2020. godine održana svečana proslava prigodom 5. obljetnice Udruge Hrvatsko-talijanski Mozaik Rim osnovane s ciljem da postane mjesto susreta hrvatske zajednice u Rimu i Italiji te povezivanja moliških Hrvata s domovinom. Svečanosti su u ime Središnjeg državnog ureda nazočile savjetnica s posebnim položajem za pitanja hrvatskog iseljentištva Croatiana Orešković i glasnogovornica Nikolina Gotal.

Dana 1. ožujka 2020. godine u Bad Homburgu održana je dodjela najprestižnije domovinske nagrade u iseljentištvu – Večernjakove domovnice, nagrade koju je po 14. put dodijelilo inozemno izdanje Večernjeg lista pod pokroviteljstvom Središnjeg državnog ureda.

U Kristalnoj dvorani hotela Westin, u subotu 7. ožujka 2020. godine državni tajnik Zvonko Milas prisustvovao je dodjeli nagrada utjecajnim hrvatskim ženama i budućim lidericama, održanoj u organizaciji Croatian Women's Network/Mreže hrvatskih žena, platforme koja već 5. godinu pomaže napredovanju i osnaživanju žena, prepoznajući kreativnost i primjenu profesionalnog pristupa u brojnim područjima djelovanja naših Hrvatica.

Državni tajnik Zvonko Milas održao je 9. ožujka 2020. godine sastanak s fra Jozom Grbešom, kustosom hrvatskih franjevaca SAD-a i Kanade, Hrvatske franjevačke kustodije Sv. Obitelji. U razgovoru o hrvatskoj iseljeničkoj zajednici u Sjevernoj Americi raspravljalo se o ulozi Crkve u životu hrvatskih zajednica izvan Hrvatske te o projektima i programima koji su značajni za što uže povezivanje hrvatskog iseljentištva s Republikom Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom.

Dana 9. ožujka 2020. godine državni tajnik Zvonko Milas, sastao se s predsjednicom Hrvatske zajednice u La Pazu, gospođom Patriziom Avila Kuljiš i predstavnikom iste zajednice, gospodinom Carlosom Albertom Rojasom Avila. Pritom je istaknuto kako je Središnji državni

ured upoznat s radom hrvatske zajednice u La Pazu, pri čemu je posebno naglašeno kako se u novoj Vladi Višenacionalne Države Bolivije nalazi dvoje Hrvata - ministrica vanjskih te ministar unutarnjih poslova.

Na službenom predstavljanju donacije Udruženja hrvatsko-američkih stručnjaka, održane 6. lipnja 2020. godine u Klinici za ženske bolesti i porode KBC Zagreb, uz državnog tajnika Zvonka Milasa sudjelovali su veleposlanik SAD-a u Republici Hrvatskoj Nj. E. Robert Kohorst, rukovodstvo KBC-a Zagreb i bolnice u Petrovoj, članovi uprave ACAP-a Zagreb te predstavnici Ministarstva zdravstva. Prigodom predstavljanja donacije, državni tajnik Zvonko Milas naglasio je važnost provedbe spomenute inicijative koja ukazuje na jačanje odnosa hrvatskih iseljenika i domovinske Hrvatske te je tom prigodom uputio posebnu zahvalu ACAP-u na dosadašnjoj partnerskoj suradnji i okupljanju hrvatske zajednice u SAD-u stvarajući profesionalne mreže usmjerene na boljitak hrvatske znanosti, gospodarstva i podučavanje hrvatskog jezika u inozemstvu.

U srijedu 16. prosinca 2020. godine održan je nastupni posjet veleposlanika Ruaidhrija Dowlinga državnom tajniku Zvonku Milasu. S obzirom na činjenicu da su i Irska i Hrvatska države sa stoljetnom tradicijom intenzivnih migracija, na sastanku su se, između ostalog, izmijenila iskustva najboljih praksi u očuvanju identiteta iseljenika i jačanju njihove povezanosti s domovinom. Također, posebna pažnja je posvećena hrvatskoj zajednici u Irskoj kao i posljedicama koronavirusa.

7.4. URED DOBRODOŠLICE

Provedbene aktivnosti Ureda dobrodošlice u 2020. godini primarno su se odnosile na pružanje potpore povratnicima iz hrvatskoga iseljeničtva i njihovim potomcima, kao i članovima njihovih obitelji pri dolasku i prilagodbi u društveni i gospodarski život Republike Hrvatske. Budući da većina potomaka hrvatskih iseljenika i članova njihove obitelji koji dolaze iz prekomorskih država ne posjeduju hrvatsko državljanstvo te ujedno ne govore dobro ili uopće ne govore hrvatski jezik, komunikacija i potpora u integraciji pružala se i na engleskom i španjolskom jeziku, kako prilikom individualnih susreta, tako i u postupcima pred nadležnim državnim tijelima.

Vrlo značajna ciljana aktivnost koja proizlazi iz odnosa prema posebnosti i različitim potrebama hrvatskih iseljeničkih zajednica u svijetu, realizirana je 20. veljače 2020. godine, kada je u Središnjem državnom uredu upriličen susret s povratnicima iz hrvatskog iseljeničtva i stipendista iz Bolivarijanske Republike Venezuele. Susretu su prisustvovali i predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Jedan od rezultata tog sastanka kao i dobre međuresorne suradnje, ogleda se i u novom Zakonu o strancima (Narodne novine, broj 133/20) kojim se pripadnicima hrvatskog naroda koji imaju strano državljanstvo, temeljem potvrde Središnjeg državnog ureda, omogućuje reguliranje privremenog boravka iz humanitarnih razloga, posebnog statusa kojim se omogućuje i zapošljavanje odnosno rad. Ujedno novi Zakon o strancima omogućuje i povoljnije odredbe za stjecanje stalnog boravka u Republici Hrvatskoj za članove obitelji i životne partnere hrvatskih državljana i pripadnike hrvatskog naroda koji imaju strano državljanstvo.

Temeljem zajednički utvrđenog interesa i dogovora s povratnicima i članovima njihove obitelji, Ured dobrodošlice pružao je i mentorsku podršku u postupcima rješavanja brojnih statusnih

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2020.

pitanja pri drugim tijelima državne uprave i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i to pri:

- reguliranju zakonitog boravka za hrvatske iseljenike i potomke hrvatskih iseljenika bez hrvatskog državljanstva,
- prijavi prebivališta i boravišta,
- postupku predaje zahtjeva za primitak u hrvatsko državljanstvo (ishođenju dokumenata)
- upisu u državne matice,
- upisu djeteta u vrtić,
- upisu u osnovnu i srednju školu,
- postupku priznavanja obrazovnih kvalifikacija,
- upisu na visoko učilište,
- prijavi na Hrvatski zavod za zapošljavanje,
- prijavi na Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje,
- prijavi na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Pojačani interes za mentorsku podršku iskazivali su potomci hrvatskih iseljenika s južnoameričkog kontinenta.

Ured dobrodošlice ujedno pruža informacije Hrvatima koji žive izvan Republike Hrvatske kao i potomcima hrvatskih iseljenika koji tek razmatraju odnosno iskazuju interes za povratak ili prvo useljenje u Republiku Hrvatsku. No, budući da je 2020. godinu dodatno obilježila i kriza izazvana pandemijom virusa SARS-CoV-2, koja se dinamično mijenjala iz dana u dan, od druge polovice mjeseca veljače 2020. godine svim hrvatskim državljanima koji žive ili privremeno borave u inozemstvu, jednako su se hitro pružale informacije, upute i preporuke za siguran povratak u domovinu svih hrvatskih državljana i članova njihovih obitelji u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova. Dodatna podrška od strane Ureda dobrodošlice povezana s epidemijom COVID-19 pružena je stipendistima Središnjeg državnog ureda na Programu učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj u suradnji sa Studentskim centrom Sveučilišta u Zagrebu, Uredom za zdravstvo Grada Zagreba i Medicinskim fakultetom u Zagrebu pri organizaciji liječničkih pregleda, kao i liječničke obrade i smještaja COVID pozitivnih bolesnika u Hotel Dom Tomislav. Aktivnosti usmjerene na informativna događanja, olakšanu integraciju i pružanje podrške u integraciji polaznicima programa učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj odvijane su kontinuirano, osobno, putem e-pošte, telefonski i putem tematskih videokonferencija kao što je reguliranje boravka, stjecanje hrvatskog državljanstva, zapošljavanje i rad te priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija.

Prilikom preseljenja Središnjeg državnog ureda zbog oštećenja zgrade na lokaciji Trg hrvatskih velikana 6 posebno se vodilo računa o povratnicima iz hrvatskog iseljništva, kao i drugim korisnicima programa, tako da Ured dobrodošlice djeluje na izdvojenoj lokaciji u centru Zagreba u Palmotićevoj ulici br. 24 (prostor u nekretnini u vlasništvu Republike Hrvatske).

Tijekom 2020. godine u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova radilo se intenzivno na rješavanju statusnih pitanja Hrvata izvan Republike Hrvatske, a posebice na ubrzanom rješavanju primitka u hrvatsko državljanstvo sukladno članku 36. Zakona. Hrvatski iseljenici i

njihovi potomci iskazivali su povećani interes za stjecanje hrvatskog državljanstva temeljem izmjena i dopuna Zakona o hrvatskom državljanstvu koji je u stupio na snagu s 1. siječnja 2020. Nastavljena je suradnja sa svim tijelima državne uprave (državna i lokalna razina) koja u svom djelokrugu obuhvaćaju poslove vezane uz Hrvate izvan Republike Hrvatske te su dodatno određene kontakt točke i ključne mjere i aktivnosti u posebnim okolnostima, za hrvatske iseljenike koji žive u državama nestabilnih ekonomija te državama u kojima žive u otežanim uvjetima i drugim kriznim situacijama, kako bi se osigurala prilagodba i integracija u hrvatsko društvo što primarno uključuje reguliranje statusa članova svih obitelji, osiguranje privremenog smještaja, učenje hrvatskog jezika, zapošljavanje i dr. Na temelju analiza upita, potreba kao i iskustva u radu s hrvatskim povratnicima/useljenicima iz hrvatskog iseljeničtva u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje u mjerama aktivne politike zapošljavanja prepoznati su i povratnici iz hrvatskog iseljeničtva; mjere su po prvi puta primijenjene u 2019. godini te unaprijeđene u 2020. godini. Provedene su aktivnosti i konzultacije s drugim tijelima, kako bi povratnici iz hrvatskog iseljeničtva i potomci hrvatskih iseljenika bili dodatno prepoznati u aktivnostima koje provode druga nadležna tijela odnosno u područjima u kojima se moraju iznaći odnosno unaprijediti normativna rješenja, primarno u području stanovanja, obrazovanja, Ured dobrodošlice aktivno je sudjelovao na sastancima vezanim uz migraciju i integraciju te u zadanim rokovima izvršavao zadatke vezane uz zatražena mišljenja i očitovanja na nacрте, izmjene i dopune zakona, izvješća o provedbi i prijedloge, kao i za sudjelovanje Središnjeg državnog ureda, kao aktivnog člana, u radu Vijeća za demografsku revitalizaciju, Radne skupine za praćenje provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja kao i Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo. Ured dobrodošlice kao član Nacionalne kontakt točke Europske migracijske mreže (EMN - European Migration Network) za Republiku Hrvatsku sudjelovao je u redovnim aktivnostima mreže te je sudjelovao i na drugim konferencijama i događanjima u Republici Hrvatskoj, kao i na *online* međunarodnoj konferenciji „Diaspora Workshop on Brain Drain“ u sklopu predsjedanja Republike Turske Procesom suradnje u jugoistočnoj Europi (South East European Cooperation Process – SEECP).

Tijekom 2020. godine, uključujući i novonastale okolnosti uzrokovane pandemijom virusa SARS-CoV-2, u Uredu dobrodošlice osiguran je nesmetani rad, komunikacija i prijem stranaka.

7.5. INFORMIRANJE HRVATA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Temeljem Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i HRT-a financiraju se programski sadržaji namijenjeni Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Tijekom proteklih izvještajnih razdoblja u kojima su zabilježeni brojni iskoraci odnosni na proizvodnju i gledanost, tijekom 2020. godine etablišana vanjskopolitička emisija Globalna Hrvatska koja se bavi Hrvatima diljem svijeta uspjela se nametnuti kao bitan forum za razmjenu informacija između domovine i dijaspore, ali i među hrvatskim zajednicama diljem svijeta, a u 2020. godini emitirano je 40 emisija. Odlukom programskog uredništva, emisija Globalna Hrvatska i emisija Pogled preko granice dobivaju premijerni termin emitiranja na HTV1 i to srijedom u 11:10, odnosno utorkom u 11:10.

Samostalni odjel Program za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2020. godini nastavio je proizvoditi i televizijske emisije namijenjene informiranju hrvatskih zajednica u svijetu,

hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država i Hrvata kao konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2020. godine u okviru Samostalnog odjela Program za Hrvate izvan Republike Hrvatske snimljeno je i emitirano 41 tjednih emisija Pogled preko granice – Hrvati u Bosni i Hercegovini, u kojima su obrađeni najvažniji politički događaji za predstavnike hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini te zanimljive reportaže iz njihova svakodnevnog života, a 13 emisija je reprizirano.

Također je emitirano 26 tjednih emisija Glas domovine u trajanju od 25 minuta. Emisije se prikazuju premijerno na HRT 4, a repriziraju na HRT 1 i HRT 5.

Što se tiče televizijske proizvodnje posebno je značajno spomenuti da je upravo u zadnjem kvartalu 2020. godine počelo snimanje čak tri dokumentarca s tematikom Hrvata u dijaspori. Prvi je o osnivaču Hrvatske bratske zajednice u Americi Josipu Marohniću, u povodu stote godišnjice njegove smrti, autora Krešimira Čokolića. Snima se i dokumentarni film pod radnim naslovom Janjevački tradicijski obrti autora Vedrana Kursara te pedeseto minutni dokumentarac o 70 godina postojanja Hrvatske matice iseljenika. Sva tri spomenuta dokumentarca bit će spremna za prikazivanje u prvoj polovici 2021. godine.

Također, započeto je snimanje i dokumentarnog filma o Hrvatima u Argentini pod nazivom Kartolina Argentina u 4 nastavka. Serijal je rađen na još višoj produkcijskoj razini, a premijera je planirana sredinom 2021. godine. Uz hrvatsku, priprema se i španjolska verzija tog dokumentarca jer na južnoameričkom kontinentu prema službenim procjenama živi oko 600 tisuća potomaka doseljenih Hrvata od kojih velika većina ne govori hrvatski jezik.

Kod publike su vrlo dobro prihvaćeni i televizijski serijali koje proizvodi Samostalni odjel Program za Hrvate izvan Republike Hrvatske u suradnji s Dokumentarnim programom pod naslovom Hrvatska moj izbor i Otkrivamo Hrvatsku. U tim se emisijama na zanimljiv dokumentaristički način afirmiraju povratnici u Hrvatsku ili stranci koji su ovdje našli novi dom, ali i javnosti manje poznata mala mjesta, zanimljiva u kontekstu veza s iseljeništvom.

U sklopu serijala Hrvatska moj izbor nastavljeno je snimanje novih i postprodukcija snimljenih epizoda te emitiranje na programu HRTInt. i HTV 4, ali i reprizno emitiranje na HTV 1.

U prvom tromjesečju 2020. godine premijerno su emitirana zadnja tri nastavka iz sezone 2019. godine u sklopu serijala Otkrivamo Hrvatsku: Ogulin, Mrkopalj, Život na Dunavu. U drugom tromjesečju, u sklopu serijala Otkrivamo Hrvatsku reprizno je emitirano sedamnaest epizoda na HTV4, četiri epizode na HTV1 te devet na HRTInt.

Web stranica namijenjena Hrvatima u svijetu i inozemnoj javnosti s adresom www.glashrvatske.hrt.hr ima tri inačice, na engleskom, njemačkom i španjolskom jeziku koje su pokrenute u skladu sa zakonskom obvezom, a tijekom 2020. godine ista je potvrdila svoju funkcionalnost. Redovito su bile praćene svakodnevne vijesti na tri strana jezika i radijske emisije na hrvatskom jeziku te multimedijски višejezični, interaktivni i internacionalno vrijedni sadržaji preuzeti od HTV-a i prilagođeni internetskom mediju. Na web stranicama se svakodnevno mogu pogledati i preslušati novi video i radio sadržaji, ali i radijski program koji se preko stream-a emitira 24 sata na dan. Važno je istaknuti kako je upravo ovo jedini četverojezični portal u Republici Hrvatskoj. Krajem 2020. godine zabilježeno je oko 189 tisuća sesija, što je u usporedbi sa 2019. godinom povećanje od 58,8%.

Sve veći interes slušatelja, gledatelja i korisnika društvenih mreža potvrda je opravdanosti i potrebe multimedijskog pristupa tematici Hrvata izvan Republike Hrvatske te umrežavanja dosad vodećih medija (radija i televizije) sa suvremenim web stranicama i društvenim mrežama koje više preferiraju mlađi naraštaji.

Glas Hrvatske - dvadesetčetverosatni međunarodni višejezični program Hrvatskoga radija namijenjen informiranju Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske, nacionalnih manjina u Hrvatskoj i međunarodne javnosti nastavio je sa sustavnim i sveobuhvatnim izvještavanjem o aktualnim društvenim i političkim zbivanjima u domovini, o hrvatskoj baštini, zbivanjima u kulturi te prenosi najvažnije sportske događaje itd. Glas Hrvatske zajednički je projekt HRT-a i Vlade Republike Hrvatske, a Središnji državni ured surađuje s Upravom HRT-a u kreiranju i provođenju zajedničkih projekata.

Glas Hrvatske emitirao je tijekom 2020. godine sadržaje na hrvatskome jeziku koje je preuzimao iz ostalih programa HR-a, te samostalno dnevno proizvodio oko 160 minuta specijaliziranih radijskih sadržaja. Za međunarodnu javnost i potomke Hrvata koji ne govore hrvatski jezik, u sklopu programa na engleskom, španjolskom i njemačkom jeziku, dnevno je tijekom 2020. godine proizvedeno 45 minuta informativnih sadržaja i vikend magazina, kako bi se međunarodna javnost informirala o svim bitnim događajima u našoj zemlji i promicale hrvatske kulturne, znanstvene, umjetničke i sportske vrijednosti.

Ističe se središnja tjedna cjelovečernja emisija četvrtkom naziva Hrvatima izvan domovine, koja se istovremeno emitira na Glasu Hrvatske i Prvom programu Hrvatskoga radija. To je vanjskopolitička emisija koja prati aktivnosti hrvatskih zajednica u svijetu te posebno obrađuje teme iz života Hrvata u Bosni i Hercegovini i hrvatskih manjina u susjednim državama. Redovito su praćeni svi programi i projekti koje ostvaruju domovinska i iseljena Hrvatska, posebno u suradnji sa Središnjim državnim uredom, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova i Hrvatskom maticom iseljenika.

Od ponedjeljka do petka proizvodio se trosatni dnevni program uživo pod nazivom Globalna Hrvatska. Emisija na dnevnoj razini prati aktualne događaje iz života Hrvata diljem svijeta i na taj način uspostavlja brže i izravnije veze s iseljeništvom, posebno s Hrvatima u Bosni i Hercegovini te hrvatskim manjinskim zajednicama u europskim državama, uz dosege radijskog stream-a, web portala i društvenih mreža u multimedijском povezivanju s korisnicima.

Od važnijih tema praćenih u radijskom programu na hrvatskom jeziku, tijekom 2020. godine ističu se praćenje aktualnog stanja odnosnog na pandemiju koronavirusa (u program su se javljali Hrvati sa svih strana svijeta); iznimno praćenje i potpora stizala je ponajviše Zagrebu nakon razornog potresa u ožujku, a isto tako i potpora Sisačko-moslavačkoj županiji nakon potresa na kraju godine; posebno su praćene humanitarne aktivnosti Hrvata iz cijelog svijeta dok je među najpraćenijima bila akcija Udruženja hrvatsko-američkih stručnjaka sa sjedištem u Clevelandu (ACAP), praćeni su bili izborni procesi u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te drugim državama u kojima žive Hrvati kao i obilježavanja vjerskih i državnih praznika te je praćen rad i aktivnosti Središnjeg državnog ureda kao i Hrvatske matice iseljenika.

Žanrovski udjeli pojedinih programskih sadržaja, u okviru Međunarodnog radijskog programskog kanala Glasa Hrvatske, ostvareni su unutar planiranih godišnjih postotaka propisanih Ugovorom HRT-a s Vladom Republike Hrvatske.

S danom 31. prosinca 2020. godine istekao je ugovor za reemitiranje TV programa HRT international i radijski Glas Hrvatske za područje Sjeverne Amerike, te Australije i Novog

Zelanda kojeg je HRT sklopila 29. prosinca 2017. godine s tvrtkom eMEDIA NETWORK iz Sjedinjenih Američkih Država. HRT je početkom prosinca 2020. godine započela s medijskom kampanjom u cilju obavještavanja gledatelja HRTint. na područjima Sjeverne Amerike, Australije i Novog Zelanda, kako će od 1. siječnja 2021. godine moći nastaviti besplatno pratiti ovaj program na platformi HRTi. Važno je naglasiti da se HRTint. besplatno nekodirano emitira putem satelita na području cijele Europe. HRT planira novac koje je trošila za najam satelita na području Sjeverne Amerike, Australije i Novog Zelanda (360.000 USD godišnje) u novom razdoblju u cijelosti utrošiti u proizvodnju što kvalitetnijeg programa za hrvatsku dijasporu.

Središnji državni ured nastavio je s proaktivnim informiranjem cjelokupne javnosti o aktivnostima iz svoje nadležnosti posredstvom medija te putem svoje mrežne stranice i društvene mreže Facebook. Zabilježeno je kontinuirano povećanje broja posjetitelja mrežne stranice u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (ukupno 529.588 pregleda), a razvidan je i porast broja pratitelja na društvenoj mreži Facebook.

8. Financijski pokazatelji

Hrvatski sabor donio je na sjednici **14. studenog 2019. godine** Državni proračun Republike Hrvatske za 2020. godinu i projekcije za 2021. i 2022. godinu (Narodne novine, broj 117/19 od 2. prosinca 2019. godine) kojim su Središnjem državnom uredu osigurana sredstva u iznosu od **78.022.051,00** kuna. Od toga, 67.167.491,00 kuna odnose se na sredstva osigurana iz Općih prihoda i primitaka (izvor 11), 9.777.310,00 kuna odnose se na sredstva osigurana iz Prihoda od igara na sreću (izvor 41), 337.250,00 kuna odnose se na Ostale prihode za posebne namjene (izvor 43) te 740.000,00 kuna odnose se na sredstva planirana na izvoru 573 Tekuće pomoći od institucija i tijela EU – Instrumenti europskog gospodarskog prostora.

Nakon usvojenih Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu te provedenih preraspodjela i ušteta, Središnji državni ured u 2020. godini raspolagao je sa sredstvima u iznosu od **77.566.299,74** kuna od čega: 61.377.000,00 kuna iz Općih prihoda i primitaka (izvor 11), 8.017.591,11 kuna ostvarenih sredstava iz Prihoda od igara na sreću (izvor 41), 8.150.268,48 kuna neutrošenih prihoda iz prethodne godine (izvor 41), te 21.440,15 kuna prenesenih sredstava iz Ostalih prihoda za posebne namjene (izvor 43).

Ukupno utrošena sredstva po aktivnostima iznosila su **69.914.162,48 kuna**. Od neutrošenih sredstava u iznosu od 7.652.137,26 kuna prenesena su u 2021. godinu sredstva od Igara na sreću u iznosu od 7.524.170,26 kuna te sredstva od Ostalih prihoda za posebne namjene u iznosu od 12.290,15 kuna.

***Prilog 7.** Rekapitulacija troškova za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine*

***Prilog 8.** Rekapitulacija utrošenih sredstava po aktivnostima za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine*

***Prilog 9.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine*

***Prilog 10.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava od prihoda od igara na sreću za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine*

Sukladno Zakonu, Središnji državni ured koordinira i nadzire aktivnosti između nadležnih ministarstava, drugih tijela državne uprave i ostalih nositelja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, te objedinjuje podatke o sredstvima i utrošku sredstava iz Državnog proračuna za Hrvate izvan Republike Hrvatske. U 2020. godini, u tu svrhu utrošeno je ukupno **168.490.287,43 kuna**.

***Prilog 11.** Objedinjeno izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2020. godini*

9. Inicijative i iskoraci

Potpore strateškim projektima osigurana je i u 2020. godini, i to na posebnoj proračunskoj aktivnosti u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2020. godinu: A862032 Program potpore strateškim projektima hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu. Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 13. sjednici 8. listopada 2020. godine donijela Zaključak o financijskom podupiranju pet strateških projekata hrvatske nacionalne manjine u iznosu od 2.000.000,00 kuna. Time je Vlada Republike Hrvatske pružila potporu sljedećim strateškim projektima hrvatske nacionalne manjine: projektima HNV-a u Republici Srbiji: Izgradnja Hrvatske kuće u Subotici i Kadrovsko osnaživanje hrvatske zajednice u Republici Srbiji; projektu Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj: Potpora radu Hrvatskoga kazališta u Pečuhu; projektu HNV-a Crne Gore: Potpora Radiju hrvatske nacionalne manjine – Radio Duxu te projektu Hrvatskog štamparskog društva iz Gradišća, Republika Austrija: Hrvatske novine, 110 godina izlaženja.

Središnji državni ured je temeljem članka 60. Zakona, 2017. godine pokrenuo inicijativu privlačenja studenata hrvatskog podrijetla (pripadnike hrvatske nacionalne manjine i hrvatskog iseljeničtva) radi studiranja na hrvatskim visokim učilištima. Slijedom navedenoga, potpisani su sporazumi s hrvatskim sveučilištima i veleučilištima, koja od akademske godine 2018./2019. redovito prema svom iskazanom interesu raspisuju posebnu upisnu kvotu. Temeljem potpisanih Sporazuma u ak. god. 2020./2021. posebnu upisnu kvotu u okviru svojih sastavnica osigurali su Sveučilište u Zagrebu, Hrvatsko katoličko sveučilište, Sveučilište u Zadru, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru. Također, kako bi se olakšao upis studentima putem posebne upisne kvote Središnji državni ured na svojoj službenoj mrežnoj stranici objavio je tabelarni prikaz o dostupnim mjestima na prethodno spomenutim sveučilištima.

Program se pokazao uspješnim budući da svake godine sve više Hrvata iskazuje interes za korištenjem istog. U akademskoj godini. 2020./2021. upisan je 21 student. Na Sveučilište u Zagrebu upisano je **16** studenata i to **1** student iz Argentine na Grafički fakultet; **1** student iz Crne Gore na Filozofski fakultet; **2** studenta iz Mađarske na Ekonomski fakultet i Hrvatske studije; **3** studenta iz Republike Sjeverne Makedonije, 2 na Fakultet elektrotehnike i računalstva i 1 na Fakultet organizacije i informatike; **1** student iz Savezne Republike Brazil na Fakultet elektrotehnike i računalstva; **4** studenta iz Savezne Republike Njemačke, 1 na Građevinski fakultet i 3 na Hrvatske studije; **1** student iz Švicarske konfederacije na Fakultet elektrotehnike i računalstva; **1** student iz Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske na Fakultet elektrotehnike i računalstva i **2** studenta iz Republike Srbije na Filozofski fakultet i Fakultet elektrotehnike i računalstva. Na Hrvatsko katoličko sveučilište upisano je **2** studenata i to **1** student iz Rumunjske na Psihologiju i **1** student iz Republike Srbije na Sestrinstvo. Na Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku upisan je **1** student iz Republike Srbije na Akademiju za umjetnost i kulturu. Na Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru upisano je **2** studenata iz Republike Srbije na smjer Fizioterapije.

U sklopu nastavka projekta „Korijeni“, kojeg provodi Središnji državni ured s ciljem jačanja svijesti o nedjeljivosti hrvatskog naroda i poticanja njegovog zajedništva, kroz umrežavanje osnovnih škola iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine sa školama iz država u kojima živi hrvatska nacionalna manjina i hrvatsko iseljeničtvo, u 2020. godini održane su četiri

videokonferencije. Na videokonferenciji održanoj 19. siječnja 2020. godine sudjelovale su škole: New York (Astoria) – Tolisa (OŠ Fra Ilije Starčevića) – Austrija (Borta) – Vukovar (OŠ Nikole Andrića). Na videokonferenciji 15. veljače 2020. godine sudjelovale su škole: München (Hrvatska nastava u Bavarskoj) – Žepče (Osnovna škola Žepče) – Subotica (OŠ „Matko Vuković“) – Vukovar (OŠ Antuna Bauera). Treća videokonferencija održana je 17. veljače 2020. godine, a sudjelovale su škole: Vitez (OŠ Dubravica) – Karaševo (Rumunjsko-hrvatska dvojezična gimnazija) – Vukovar (OŠ Siniše Glavaševića), a četvrta videokonferencija održana je 5. ožujka 2020. godine na kojoj su sudjelovale škole: Geelong (Osnovna škola Holy Family) – Mostar (Osnovna škola Marina Držića Buna) – Pečuh (Osnovna škola Miroslava Krležje) – Vukovar (Osnovna škola Mitnica).

Na inicijativu Odbora za kulturu Hrvatske zajednice La Paz, Središnji državni ured je 24. listopada 2020. godine održao videokonferenciju na temu „Domovina Birthright Program“, s ciljem upoznavanja mlađih pripadnika hrvatskog iseljništva iz Bolivije, ali i ostalih država Južne Amerike, s programom Ljetne škole Domovina, njegovim značajem i mogućnostima koje on pruža. Ispred Odbora za kulturu Hrvatske zajednice La Paz, videokonferenciji su prisustvovali gđa Patricia Avila Kuljiš, predsjednica Hrvatske zajednice La Paz i gospodin Carlos Rojas, član zajednice te ispred Udruženja Hrvatsko-američkih stručnjaka, gospodin Boris Vilić. Videokonferencija je održana na engleskom jeziku putem platforme *Zoom* u ukupnom trajanju od 90 minuta, a istoj je prisustvovalo 70 zainteresiranih sudionika, pripadnika hrvatskog iseljništva Južne Amerike. Sama prezentacija projekta sadržavala je predstavljanje projekta, njegovih bitnih značajki, edukativnu i iskustvenu komponentu kao i opis uvjeta i načina prijave. Projekt se zbog specifičnih okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa SARS-CoV-2, nažalost, nije mogao održati u 2020. godini, međutim intencija je da se provodi minimalno jedanput godišnje te će se iduća Ljetna škola Domovina održati kada se za to stvore potrebni preduvjeti, a u dogledno vrijeme Središnji državni ured će nastaviti s održavanjem videokonferencija kako bi mlade pripadnike hrvatskog iseljništva upoznao s projektom.

Nakon analize povratnih informacija od strane sudionika Ljetne škole Domovina 2019. godine, odlučeno je da će u budućnosti Domovina trajati 8 – 10 dana, a uključivat će i diferencijaciju prema dobi i interesima. Program će se izvoditi najmanje jedanput godišnje u srpnju/kolovozu s prilagođenim itinerarom za svako putovanje. Zbog specifičnih okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa SARS-CoV-2 Ljetna škola Domovina 2020. morala je biti otkazana, a u narednim godinama ponovo će se održavati kada to okolnosti dopuste.

Središnji državni ured je u 2020. godini započeo pripreme za provedbu novog projekta pod nazivom „Ruđer“, namijenjenog mlađim pripadnicima hrvatskog iseljništva (srednjoškolskog uzrasta u dobi od 16 do 17 godina). Fokus projekta bio bi usmjeren na upoznavanje mladih sa sveučilišnim studijskim programima koji se provode u Republici Hrvatskoj i online na engleskom jeziku i to preddiplomske, diplomske i poslijediplomske akademske razine. Također, projekt „Ruđer“ bi svojom provedbom upotpunio postojeće projekte Središnjeg državnog ureda poput „Korijena“ namijenjenog osnovnoškolskom uzrastu, Domovine namijenjene mlađim pripadnicima hrvatskog iseljništva u dobi od 18 do 30 godine te Tečaja hrvatskog jezika (*Croaticum*). Na taj način bila bi obuhvaćena i srednjoškolska dobna skupina čime bi se komplementarno nadopunio sustav mjera namijenjen mladim Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

10. Prilozi Izvješću

- Prilog 1.** Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu
- Prilog 2.** Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2020. godinu
- Prilog 3.** Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatskog iseljništva u prekomorskim i europskim državama za 2020. godinu
- Prilog 4.** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu temeljem provedenog 1. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu
- Prilog 5.** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu temeljem provedenog 2. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu
- Prilog 6.** Očitovanje na zaključke Treće sjednice drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske
- Prilog 7.** Rekapitulacija troškova za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine
- Prilog 8.** Rekapitulacija utrošenih sredstava po aktivnostima za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine
- Prilog 9.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za razdoblje od 01.01. do 31.12.2019. godine
- Prilog 10.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava od prihoda od igara na sreću za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020. godine
- Prilog 11.** Objedinjeno izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2020. godini